

O'ZBEKISTONDA SPORTNING RIVOJLANISHI

Umarov O'ktam Aminovich

ShDPI Pedagogika fakulteti Yoshlar bilan
ishlash bo'yicha dekan o'rinbosari

***Annotatsiya.** So'nggi yillarda O'zbekistonda sportda katta o'zgarishlar ro'y berdi. Davlat moddiy-texnik bazasini yaxshilash, sportni ommalashtirish, professional sportchilarni qo'llab-quvvatlash va sport fanini rivojlantirishga sarmoya kiritmoqda. Buning samarasida sport bilan shug'ullanuvchilar soni ortib, sport inshootlari ko'payib, ularning sifati yaxshilanib, o'zbekistonlik sportchilarning xalqaro maydonlarda raqobatbardoshligi ortib bormoqda.*

***Kalin so'zlar:** sport, Davlat, moddiy-texnik bazasi, sport fani, sport inshootlari, sifat, xalqaro maydonlar.*

Aholining hayotida sportga bo'lgan ehtiyoj: 1. Salomatlik: Immunitetni mustahkamlash: Kasallik xavfini kamaytirish. Barcha tana tizimlarining faoliyatini yaxshilash. Kasallikning oldini olish: Yurak-qon tomir. Muskul-skelet tizimi. Qandli diabet. Semirib ketish. Psixologik salomatlik: Stressga qarshi kurash. Ko'tarilgan kayfiyat. Uyqu sifati yaxshilandi.

2. Ijtimoiy jihatlar: Ijtimoiylashtirish: Muloqot va yangi odamlar bilan tanishish. Jamoaviy ish. Etakchilik fazilatlarini rivojlantirish. Intizom: Qat'iylikni shakllantirish. Maqsadlarga erishish qobiliyati. O'zini boshqarish. Yomon odatlarni engish: Chekish va spirtli ichimliklarga bo'lgan ishtiyoqni kamaytirish. Sog'lom turmush tarzi.

3. Iqtisodiy jihatlar: Sog'liqni saqlash xarajatlarini kamaytirish: Kasalliklarning oldini olish. Kasal kunlar sonini kamaytirish. Mehnat unumdorligini oshirish: Sog'lom odamlar samaraliroq bo'ladi. Ishdan bo'shatishning kamayishi. Sport industriyasini rivojlantirish: Yangi ish o'rinlarini yaratish. Soliq tushumlarining ortishi.

4. Shaxsiy o'sish: O'ziga bo'lgan ishonchni rivojlantirish: Sport maqsadlariga erishish. Qiyinchiliklarni yengish. O'z-o'zini hurmat qilishning ortishi: O'z-o'zini qondirish. Yutuqlaringiz bilan faxrlanish hissi. Maqsadlarni belgilash va ularga erishish qobiliyati: Maqsad tuyg'usini rivojlantirish. Hayotingizni rejalashtirish va tartibga solish. Sport sog'lom turmush tarzining ajralmas qismi bo'lib, u uzoq umr, baxt va muvaffaqiyat garovidir. Yuqoridagilardan tashqari, sport: Ma'naviy rivojlanishga yordam beradi: G'alaba qozonish istagini rivojlantiradi. Sizni qiyinchiliklarni engishga o'rgatadi. Maqsad tuyg'usini rivojlantiradi. Ijobiy his-tuyg'ularni beradi: Kayfiyatni yaxshilaydi. Stressni engillashtiradi. Depressiya bilan kurashishga yordam beradi. Sport har bir insonning hayot sifatini

yaxshilashning qulay va samarali usulidir.

O'zbekistonda sportning rivojlanishi Keyingi yillarda O'zbekistonda sport sezilarli o'zgarishlarni boshdan kechirdi va jadal rivojlanmoqda. Bu quyidagilarga qaratilgan har tomonlama davlat yordami tufayli sodir bo'ladi:

1. Moddiy-texnika bazasini yaxshilash: Respublika bo'yicha sport inshootlarini, jumladan, stadionlar, suzish havzalari, sport zallari va boshqa ob'ektlarni qurish va rekonstruksiya qilish. Sport inshootlarini zamonaviy jihozlar va inventarlar bilan jihozlash. Nogironligi bo'lgan shaxslarning sport bilan shug'ullanishi uchun sharoit yaratish.

2. Sportni ommalashtirish: 2023 yilgi Osiyo o'yinlari kabi yirik xalqaro sport tadbirlariga mezbonlik qilish. Ommaviy sportni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish, shu jumladan, turli sport festivallari, musobaqalari va turnirlarini o'tkazish. Bolalar va o'smirlar sportini rivojlantirishga, ixtisoslashtirilgan sport maktablari va seksiyalarini tashkil etishga investitsiyalar.

3. Professional sportchilarni qo'llab-quvvatlash: Yuqori natijalarga erishgan sportchilar uchun stipendiya va bonuslarni oshirish. Sportchilarni xalqaro musobaqalarga sifatli tayyorlash uchun sharoit yaratish. Sport tibbiyoti va reabilitatsiya tizimini mustahkamlash.

4. Sport fanining rivojlanishi: Sport sohasidagi ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash. Yuqori malakali sport murabbiylari va mutaxassislarini tayyorlash. Sport mashg'ulotlariga innovatsion texnologiyalarni joriy etish.

Yutuqlari: Sport bilan shug'ullanuvchilar sonini ko'paytirish. Sport inshootlarini ko'paytirish va sifatini oshirish. O'zbekistonlik sportchilarning xalqaro maydonda raqobatbardoshligini oshirish. Yirik xalqaro sport tadbirlarini muvaffaqiyatli o'tkazish.

Kelgusi rejalar: Sport infratuzilmasini yanada rivojlantirish. Sportning ommaviyligini oshirish, barcha yoshdagi odamlarni sportga jalb etish. Yuqori malakali sport kadrlarini tayyorlash. Xalqaro sport musobaqalarida yuqori natijalarga erishish.

O'zbekistonda sportning rivojlanishi foizlarda: 1. Sport bilan shug'ullanuvchilar sonini ko'paytirish: 2017 yil: 27,4%. 2022: 34,8% O'sish: 27%

2. Sport inshootlarini ko'paytirish: 2017 yil: 9 876. 2022: 12 345 O'sish: 25%

3. Sportni moliyalashtirishni oshirish: 2017 yil: 1,2 trln. so'm 2022: 2,1 trln. so'm. O'sish: 75%

4. Xalqaro musobaqalardagi yutuqlar: 2017 yil: 120 ta medal 2022: 180 medal. O'sish: 50%

5. O'zbekiston sportchilarining raqobatbardoshligini oshirish: 2017 yil: Olimpiya terma jamoalari hisobida 45-o'rin. 2022 yil: umumiy olimpiya terma jamoasi reytingida 32-o'rin. Ko'tarilish: 13 ta o'rin

Aholi va yoshlar o'rtasida sport faolligini oshirish yo'llari: 1. Sport turlaridan foydalanish imkoniyatini oshirish: Sport inshootlarini qurish va rekonstruksiya qilish: Nogironlar uchun qulay muhit yaratish. Turli xil sport inshootlari (stadionlar, suzish havzalari, sport zallari, sport maydonchalari). Sport tadbirlari xarajatlarini kamaytirish:

Davlat subsidiyalari. Ijtimoiy dasturlar. Talabalar, nafaqaxo'rlar, ko'p bolali oilalar uchun imtiyozli obunalar.

2. Motivatsiya va tashviqot: Axborot kampaniyalari: Televideniye, radio, ijtimoiy tarmoqlarda reklama. Sportning sog'liq uchun foydalari haqida ma'lumot berish. Sport tadbirlari: Turli yosh guruhlari uchun festivallar, musobaqalar, turnirlar. Mashhur sportchilar bilan uchrashuvlar. Rahbarlardan misol: Mashhur odamlar, siyosatchilar, estrada yulduzlarining sport faoliyati.

3. Infratuzilmani rivojlantirish: Hovlilarda, bog'larda, maydonlarda sport bilan shug'ullanish uchun sharoit yaratish: Simulyatorlarni o'rnatish, mashq qilish joylari. Sport inshootlarini yoritish. Maktab sportini rivojlantirish: Maktab sport zallarining moddiy-texnik bazasini yaxshilash. Qiziqarli jismoniy tarbiya dasturlarini joriy etish. Talabalar sportini qo'llab-quvvatlash: Universiada, Spartakiada. Universitetlarda sport klublarini tashkil etish.

4. Individual yondashuv: Turli xil sport seksiyalari va klublari: Har kim o'ziga yoqadigan narsani topishi uchun sport turlarining keng tanlovini taklif eting. Turli yosh guruhlarning qiziqishlari va imkoniyatlarini hisobga oling. Treningga shaxsiy yondashuv: Trenerlar bilan maslahatlashuvlar. Shaxsiy o'quv dasturlarini ishlab chiqish.

5. Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish: Mobil ilovalar: Trening kundaliklari. Fitnes kuzatuvchilari. Onlayn trening. Ijtimoiy tarmoqlar: Sport jamoalarini tashkil etish. Hamfikrlarni rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash. Yuqoridagilarga qo'shimcha ravishda, bu ham muhim: Sport atrofida ijobiy muhit yarating: Sport jamoalarini qo'llab-quvvatlash. Sportchilarning yutuqlarini rag'batlantirish. Sportni zamonaviy va jozibali qiling: Reklamada taniqli sportchilarning suratlaridan foydalaning. Zamonaviy sport tadbirlariga mezbonlik qilish. Aholi va yoshlarning sport bilan bandligini oshirish davlat, jamoat tashkilotlari, tadbirkorlik va fuqarolarning o'z sa'y-harakatlarini birlashtirish, kompleks yondashuvni talab qiluvchi muhim vazifadir..

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Anorboevich, A. R. (2021). O'QITUVCHI FAOLIYATIDA MA'NAVIY-MA'RIFIY FAOLIYAT PRINTSIPLARI. FAN, TA'LIM VA AMALIYOTNING INTEGRASIYASI, 114-117.
2. Erkin o'g'li, M. O. (2023). IJTIMOY-MADANIY FAOLIYAT-JAMIYATNING MA'NAVIY YANGILANISH MEKANIZMI. PEDAGOGIK ISLOHOTLAR VA ULARNING YECHIMLARI, 1(1), 17-20.
3. Shodiev, J., & Zarina, R. (2024). SOCIO-ECONOMIC CONSEQUENCES OF DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT. American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157), 2(1), 200-202.
4. Shodiev, J., & Zarina, R. (2024). DIGITAL ECONOMY AS A FACTOR OF TRANSFORMATION OF ECONOMIC SYSTEMS. INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY, 2(1), 162-166.
5. Hamzaevich, S. J., Jumakulovich, E. N., Shodievich, S. H., Rozikovna, R. M., & Jubatirovna, X. S. (2024). ILMIY TADQIQOTLARDA OLINGAN MA'LUMOTLARNI PEARSON MEZONI BO 'YICHA TAHLIL QILISH. INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY, 2(1), 82-86.
6. Шодиевич, Ш. Х., Эрматов, Н. Ж., Расулова, М. Р., Шодиев, Ж. Х., & Хожаназарова, С. Ж. (2023). MICROSOFT EXCEL ЭЛЕКТРОН ЖАДВАЛИДАН ФОЙДАЛАНИБ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ НАТИЖАЛАРИНИ СТАТИСТИК ҲИСОБЛАШ. INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY, 1(4), 67-75.